

อิทธิพลของการพัฒนาจิตพฤติกรรมที่มีต่อจิตสาธารณะ
การอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกรุงเทพมหานคร
The influence of Psychological Characters Development towards Public Mind Characteristics
Concerning Art Heritage Conservation of Rajabhat University's Students in Bangkok.

วีรชัย คำธรม¹ และผศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์²
Wirachai Kamthorn¹, Asst.Prof.Dr.Pakdee Phosing²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรอธิบายของจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ 6 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร โดยตัวแปรอธิบายได้แก่ ปัจจัยสาเหตุสมทบจิตเดิม ปัจจัยเชิงเหตุสมทบด้าน สถานการณ์ และปัจจัยการจัดกระทำในโครงการพัฒนาเสริมสร้างจิตพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย ราชภัฏ 6 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,904 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า จำนวน 13 ชุด ซึ่งแต่ละชุดมีความเชื่อมั่น ระหว่าง .56-.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทำทั้งแบบรวม (Total) และแบบเป็นขั้น (Stepwise) วิเคราะห์ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ผลการวิจัย พบว่า

ประการที่ 1 จิตสาธารณะด้านความตั้งใจที่จะอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม พบว่า มีตัวทำนายชุดที่ 1 คือ ทศนคติต่อ มรดกศิลปกรรม สุขภาพจิต มีน้ำหนักทำนาย (β) .42, -.29 ตามลำดับ ค่าร้อยละการทำนายเป็น 21.6ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ความเชื่อทางพุทธ มีน้ำหนักทำนาย (β) .52, -.26 ตามลำดับ ค่าร้อยละการทำนายเป็น 25.8 ตัวทำนายชุด ที่ 3 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรมลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนการรับรู้สภาวะสังคม (ประสบการณ์) มีน้ำหนักทำนาย (β) .26, -.21, .11 ตามลำดับ ค่าร้อยละการทำนายเป็น 11.7

ประการที่ 2 จิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ในการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมพบว่า มีตัวทำนายชุดที่ 1 คือ ทศนคติต่อมรดกศิลปกรรม การเปิดรับสื่อมรดกศิลปกรรม สุขภาพจิต มีน้ำหนักทำนาย (β) .48, .23 -.09 ตามลำดับ ค่าร้อยละการทำนายเป็น 36.3 ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์การเห็นแบบอย่างการรักษามรดกศิลปกรรม ความเชื่อ ทางพุทธ มีน้ำหนักทำนาย (β) .55, .16, -.10 ตามลำดับ ค่าร้อยละการทำนายเป็น 35.8 ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ เหตุผลเชิง จริยธรรมการรับรู้สภาวะสังคม มีน้ำหนักทำนาย (β) .26, .01 ตามลำดับ ค่าร้อยละการทำนายเป็น 6.8

ประการที่ 3 จิตสาธารณะด้านเคารพสิทธิผู้อื่นร่วมอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมพบว่า มีตัวทำนายชุดที่ 1 คือ ทศนคติต่อ มรดกศิลปกรรม การเปิดรับสื่อมรดกศิลปกรรม สุขภาพจิต มีน้ำหนักทำนาย (β) .47, .25 -.17 ตามลำดับ ค่าร้อยละการ ทำนายเป็น 36.5ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ความเชื่อทางพุทธ มีน้ำหนักทำนาย (β) .58, -.13 ตามลำดับ ค่า ร้อยละการทำนายเป็น 31.9ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรมการรับรู้สภาวะสังคม มีน้ำหนักทำนาย (β) .25, .09 ตามลำดับ ค่าร้อยละการทำนายเป็น 6.7

ประการที่ 4 การศึกษาตัวแปรที่อิทธิพลเส้นทางต่อจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม พบว่า แรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลเส้นทางต่อจิตสาธารณะด้านความตั้งใจที่จะอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม ด้านการถือเป็นหน้าที่ในการอนุรักษ์

¹ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มรดกศิลปกรรม และด้านเคารพสิทธิผู้อื่นในการร่วมอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมอีกทั้งพบผลดีของการฝึกอบรมตามกิจกรรมการพัฒนาเสริมสร้างจิตพฤติกรรม 3 กิจกรรม ได้แก่ (1) การพัฒนาทัศนคติต่อมรดกทางศิลปกรรม (2) การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (3) การพัฒนาความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งผลปรากฏอย่างเด่นชัดในกลุ่มทดลอง 80 %

คำสำคัญ : อิทธิพลของการพัฒนาจิตพฤติกรรมที่มีต่อจิตสาธารณะ, การอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร

Abstract

The purposes of research were to study the effect of the influence of psychological characters supporting development project toward public mind characteristics concerning arts heritage conservation from Rajabhat University's students of 6 Rajabhat Universities in the area of Bangkok Metropolitan. The variables are the supporting mind factors, situational factors and manipulation factors of the psychological characters supporting development project. The sampling groups were the 1,904 students from 6 Rajabhat Universities in the area of Bangkok Metropolitan. Tools used in the research were 13 sets of questionnaires in the form of summated rating scale with reliability between 0.56-0.92. Statistics used in the data analysis Multiple Regression Analysis in total group and Stepwise Analysis in total group and sub-group.

The result of the predictors of public mind concerning art conservation, there were 4 research findings as follows: (1) To measure the public mind of art heritage conservation attention, 1st set of questionnaire predicted attitude toward art conservation with the reliability at 0.42, -0.29 respectively or 21.6 percent. The 2nd set predicted achieved motive and Buddhism belief with the reliability at 0.52, -0.26 respectively or 25.8 per cent. The 3rd set predicted ethical reason, self-control and social situation awareness (experience) with the reliability at 0.26, -0.21 and 0.11 respectively or 11.7 percent. (2) To measure the public mind of duty on art conservation, 1st set of questionnaire predicted attitude toward art heritage, media perception about art conservation and mental health with the reliability at 0.48, 0.23 and -0.09 respectively or 36.3 percent. The 2nd set predicted achieved motive, model of art conservation and Buddhism belief with the reliability at 0.55, 0.16 and -0.09 respectively or 35.8 percent. The 3rd set predicted ethical reason, social situation awareness with the reliability of 0.26 and 0.01 respectively or 6.8 percent. (3) To measure the public mind of other person's right respect, 1st set of questionnaire predicted attitude toward art conservation, media perception of art heritage and mental health with the reliability of 0.47, 0.25 and -0.17 respectively or 36.5 percent, The 2nd set predicted achieved motive and Buddhism belief with the reliability at 0.58 and -0.13 respectively or 31.9 percent. The 3rd set predicted ethical reason and social situation awareness with the reliability of 0.25 and 0.09 respectively or 6.7 percent. (4) To study variables effecting public mind of art heritage conservation. It was found that achieved motif affected the way of attention of art conservation, duty on art heritage conservation and other persons' right respect. In addition, it was found that the advantages of training by 3 activities in the psychological characters supporting development project were 1) the development of attitude toward art heritage

conservation 2) the development of achieved motive and 3) the development of self-confident. The research result was found at 80% of experimental groups.

Keywords : Public Mind Characteristics Concerning Art Heritage Conservation, Rajabhat Universities' Students

ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

แหล่งอุทยานประวัติศาสตร์ถือเป็นแหล่งมรดกศิลปกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โบราณสถาน โบราณวัตถุ รวมถึงศาสนาสถานที่มีอยู่ตามท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งมีบางคน เมื่อไปเที่ยวชมตามสถานที่ต่าง ๆ ขาดจิตสำนึกที่ดี มีการทิ้งขยะ การขีดเขียนสัญลักษณ์ต่าง ๆ การเคลื่อนย้ายโบราณวัตถุ หรือการนำโบราณวัตถุมาเป็นของตนเอง (กรมศิลปากร, 2533) มีการลักลอบนำโบราณวัตถุและศิลปวัตถุออกนอกประเทศ ทำให้มรดกทางศิลปกรรมของชาติกำลังจะสูญหายไป (เรวดี สกุลพาณิชย์, 2548) หรือแหล่งศิลปกรรมถูกทำลายจนไม่เหลือร่องรอยให้ทำการศึกษาค้นคว้า (สุรัตน์ วรสารรัตน์, 2539) ในการวิจัยเชิงทดลองนี้ มุ่งศึกษาประสิทธิผลของกิจกรรมการฝึกอบรมด้านจิตพฤติกรรมที่มีต่อจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาเยาวชน พลเมืองของประเทศชาติ ให้มีจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม

โดยมีส่วนร่วมอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมของชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาตัวแปรอธิบายของจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ 6 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร

วิธีวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษา 6 มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,904 คน การวิจัยเชิงทดลองนี้ ใช้รูปแบบการวิจัย Posttest only with control group design โดยการสุ่มนักศึกษาเข้ากลุ่มโดยไม่ลำเอียง (Random assignment) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบและแผนการทดลอง

กลุ่มทดลอง	สุ่มนักศึกษาเข้ากลุ่ม	กิจกรรมการพัฒนาจิตพฤติกรรม				วัดตัวแปรเชิงผล
		ทัศนคติฯ	แรงจูงใจฯ	ลักษณะมุ่งฯ	ความเชื่อฯ	
กลุ่ม 1	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กลุ่ม 2	✓	✓	✓	-	✓	✓
กลุ่ม 3	✓	-	✓	✓	✓	✓
กลุ่ม 4	✓	-	✓	-	✓	✓

การจัดกระทำ 4 สถานการณ์

กำหนดให้นักศึกษาเข้าร่วมโครงการพัฒนาเสริมสร้างจิตพฤติกรรม โดยกำหนดให้มีกิจกรรมฝึกอบรม 4 สถานการณ์ คือ ทักษะคิดต่อมรดกศิลปกรรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน โดยกำหนดเนื้อหา ตัวอย่างนิทานประกอบเพื่ออธิบายลักษณะลักษณะทางจิต 4 สถานการณ์ โดยกำหนดให้แต่ละกลุ่มได้รับเนื้อกิจกรรมการฝึกอบรมมาน้อยแตกต่างกัน

การประมวลเอกสาร

ในส่วนนี้ได้ทำประมวลเอกสารโดยย่อเกี่ยวกับทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรตาม และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในงานวิจัยดังนี้

จิตสาธนาการอนุรักษมรดกศิลปกรรม : ตัวแปรความหมาย และวิธีวัด

จากทฤษฎีของนักจิตวิทยาสังคม Magnusson และ Endler (1977 : 18-21) ได้ศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ว่า ประกอบด้วยสาเหตุ 4 ประการคือ ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม จิตลักษณะเดิมที่มีอิทธิพลร่วมกับสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2539 : 6-7) และจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ Fishbein และ Ajzen (1991) เสนอว่า ปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลอย่างน้อย 2 ประการ คือ ทักษะคิดต่อพฤติกรรม และความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น เมื่อพิจารณามองเห็นประโยชน์ของการอนุรักษมรดกศิลปกรรม และผลเสียของการไม่อนุรักษมรดกศิลปกรรม ซึ่งเมื่อมีจิตสาธนาการอนุรักษมรดกศิลปกรรมแล้วทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมอนุรักษ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศาสนสถาน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย เป็นต้น แบบวัดจิตสาธนาการอนุรักษมรดกศิลปกรรมวัดใน 3 ด้าน คือ

ด้านความตั้งใจที่จะอนุรักษมรดกศิลปกรรม หมายถึง ความตั้งใจที่จะดูแลรักษา มีความรู้สึกหวงแหน

และความพร้อมที่จะรักษาความสะอาด โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศาสนสถาน เป็นต้น

ด้านการถือเป็นหน้าที่ในการอนุรักษมรดกศิลปกรรม หมายถึง การรู้หน้าที่ การตระหนักถึงหน้าที่ การมีส่วนร่วม และการมีหน้าที่พร้อมที่จะลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อการอนุรักษมรดกศิลปกรรม เป็นต้น

ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่นในการอนุรักษมรดกศิลปกรรมหมายถึง การรับรู้ถึงสิทธิผู้อื่นเหมือนเช่นกับรับรู้สิทธิของตนต่อมรดกศิลปกรรม ความพร้อมที่จะแสดงสิทธิโดยให้ความร่วมมืออนุรักษเหมือนเช่นบุคคลผู้อื่น อีกทั้งรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้แสดงสิทธิการอนุรักษเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทยไว้เพื่ออนุชน เป็นต้น

สาเหตุของจิตสาธนาการอนุรักษมรดกศิลปกรรม

ทฤษฎีรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ที่ได้อธิบายสาเหตุของจิตพฤติกรรมซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ซึ่งในการศึกษานี้ โดยมุ่งศึกษาสาเหตุ ปัจจัยสาเหตุสมทบจิตเดิม ปัจจัยเชิงเหตุสมทบด้านสถานการณ์ และปัจจัยการจัดกระทำในโครงการพัฒนาเสริมสร้างจิตพฤติกรรม ว่ามีผลต่อ จิตสาธนาการอนุรักษมรดกศิลปกรรมอย่างไร ประกอบด้วย ด้านความตั้งใจ ด้านการถือเป็นหน้าที่ และด้านเคารพสิทธิผู้อื่นในการอนุรักษมรดกศิลปกรรม

การจัดกระทำสาเหตุกับจิตสาธนาการอนุรักษมรดกศิลปกรรม

ในงานวิจัยนี้ได้สร้างการจัดกระทำ 4 สถานการณ์เพื่อพัฒนา คือ (1) ทักษะคิดต่อมรดกทางศิลปกรรม (2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และ (4) ความเชื่ออำนาจในตน ผลการวิจัยเชิงทดลองในอดีตที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า การฝึกอบรมมีอิทธิพลต่อทัศนคติและความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรม ตลอดจนมีผลดีที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น การฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของครู (โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ, 2545) การฝึกอบรมลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตนในการเลี้ยงบุตร เสริมสร้างมีพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทันตสุขภาพแก่บุตรก่อนวัย

เรียน (วรวรรณ อัครกุล และคณะ, 2546) การฝึกสมาธิเพื่อเสริมสร้างความตั้งใจที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรม (วีรชัย คำธ, 2552) การได้รับการฝึกฝนให้ทำหน้าที่เพื่อเสริมสร้างความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมรับผิดชอบหน้าที่ (สุภาสิณี นุ่มเนียม, 2546) การฝึกอบรมเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ (บุญรับ ศักดิ์มณี, 2532) เป็นต้น ดังนั้นผลการวิจัยในอดีตแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมจิตพฤติกรรม มักเป็นผู้ที่มีทัศนคติและความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมที่ดี ดังนั้นจึงคาดได้ว่า นักศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมด้านจิตพฤติกรรมจะเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมมากกว่า นักศึกษาประเภทตรงข้าม เป็นต้น

สถานการณ์กับจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม

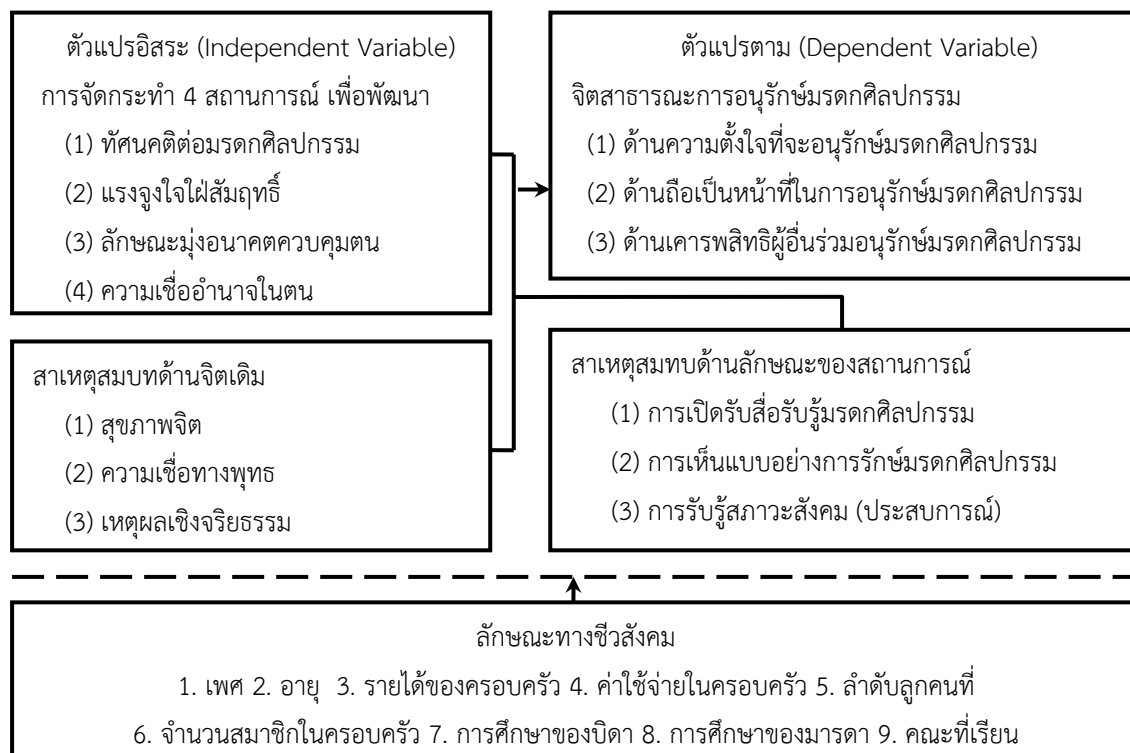
งานวิจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจ ความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น ผลการวิจัยในอดีตปรากฏว่า การเปิดรับสื่อที่เหมาะสมมีความเกี่ยวข้องกับการเปิดรับวัฒนธรรมเสริมสร้างทัศนคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ (ธนรัตน์ เก่งสกุล, 2548) พฤติกรรมสุขภาพบุรุษ (พระมหาไชยา กาละปักษ์, 2550) การเห็นแบบอย่างที่ดี มีความเกี่ยวข้องกับ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบหน้าที่ (สุภาสิณี นุ่มเนียม, 2546) ทัศนคติต่อการปฏิบัติธรรม และความพร้อมที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรม (วีรชัย คำธ, 2552) การรับรู้สภาวะสังคม (ประสพการณ์) มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพ เรียบร้อย พฤติกรรมรับผิดชอบตนเองและคนรอบข้าง และพฤติกรรมส่งเสริมเพื่อน (พระมหาไชยา กาละปักษ์, 2550) จากการประมวลเอกสารข้างต้นจึงคาดว่า นักศึกษาที่เปิดรับสื่อรับรู้มรดกศิลปกรรมมาก เห็นแบบอย่างการ

รักษามรดกศิลปกรรมมาก และรับรู้สภาวะสังคมมากจะเป็นผู้จิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมมากกว่า นักศึกษาประเภทตรงข้าม

จิตลักษณะเดิมกับจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม

จิตลักษณะเดิมในงานวิจัยส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีต้นไมจริยธรรม (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2539) งานวิจัยในอดีตปรากฏว่า สุขภาพจิต มีความเกี่ยวข้องกับ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบหน้าที่ (สุภาสิณี นุ่มเนียม, 2546) ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมและความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมที่น่าปรารถนา (จิรวรรณ มั่นยืน และรุ่งทิพย์ สมานรักษ์, 2546 ; วรณิ วรวรรณชาติ, 2541) ความเชื่อทางพุทธมีความเกี่ยวข้องกับ ทัศนคติที่พฤติกรรมที่น่าปรารถนา และความพร้อมที่ดีต่อพฤติกรรมที่น่าปรารถนาเช่น (ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ, 2543 ; กมลวรรณ สุวรรณโชติ, 2548) เหตุผลเชิงจริยธรรม มีความเกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมสุขภาพ เรียบร้อย พฤติกรรมรับผิดชอบตนเองและคนรอบข้าง และพฤติกรรมส่งเสริมเพื่อน (พระมหาไชยา กาละปักษ์, 2550) จากการประมวลเอกสารข้างต้นจึงคาดว่า นักศึกษาที่มีสุขภาพจิตดีมาก มีความเชื่อทางพุทธมากและมีเหตุผลเชิงจริยธรรมมาก จะเป็นผู้จิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมมากกว่า นักศึกษาประเภทตรงข้าม

จากทฤษฎีรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมและงานวิจัยด้านต่าง ๆ คือ ด้านการจัดกระทำ 4 สถานการณ์ ด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และด้านพื้นฐานทางจิตเดิม ตามแนวคิดทฤษฎีต้นไมจริยธรรม (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2539) สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในงานวิจัย (วีรชัย คำธร, 2556)

เครื่องมือวัดในงานวิจัย

เครื่องมือวัดในงานวิจัยนี้ มี 13 ชุด โดยผู้วิจัย
สร้างเอง จำนวน 4 ชุด ได้แก่ แบบวัดจิตสาธารณะด้าน
ความตั้งใจที่จะอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม แบบวัดจิต
สาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ในการอนุรักษ์มรดก
ศิลปกรรม แบบวัดจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิผู้อื่นใน
การอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม และแบบวัดทัศนคติต่อมรดก
ศิลปกรรม ส่วนแบบวัดอื่น ๆ เป็นการนำมาพัฒนาจาก
งานวิจัยอื่น ๆ ซึ่งเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพสูง ค่าความเชื่อมั่น
ของแต่ละแบบวัด ระหว่าง .560 ถึง .920

เครื่องมือวัดทั้ง 13 ตัวแปร มีลักษณะมาตรการ
วัดเหมือนกัน ตัวอย่าง เช่น

เมื่อนักศึกษาเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์
นักศึกษาตั้งใจจะรักษาไว้ให้คงอยู่ต่อไป

.....					
จริง	จริง	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่จริง	ไม่จริง
ที่สุด		จริง	ไม่จริง		เลย

สมมติฐานและสถิติวิเคราะห์

การนำเสนอในบทความวิจัยนี้มีสมมติฐาน 1 ข้อ
สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอย
พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ชนิดแบบ Enter
และ Stepwise โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในกลุ่มรวม
และกลุ่มย่อย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาตัวแปรทำนาย คือ กลุ่มปัจจัย
สาเหตุสมบัตจิตเดิม กลุ่มปัจจัยสาเหตุสมบัตด้าน
สถานการณ์ และกลุ่มปัจจัยการจัดกระทำในโครงการ
พัฒนาเสริมสร้างจิตพฤติกรรมที่มีอิทธิต่อจิตสาธารณะการ
อนุรักษ์มรดกศิลปกรรมของนักศึกษา พบผลวิจัยที่สำคัญ 4
ประเด็นดังนี้

ประการที่ 1 จิตสาธารณะด้านความตั้งใจที่จะ
อนุรักษ์มรดกศิลปกรรม พบว่า มีตัวทำนายชุดที่ 1 คือ
ทัศนคติต่อมรดกศิลปกรรม สุขภาพจิต มีน้ำหนักทำนาย (β)
.42,-.29 ตามลำดับ ค่าร้อยละการทำนายเป็น 21.6ตัว

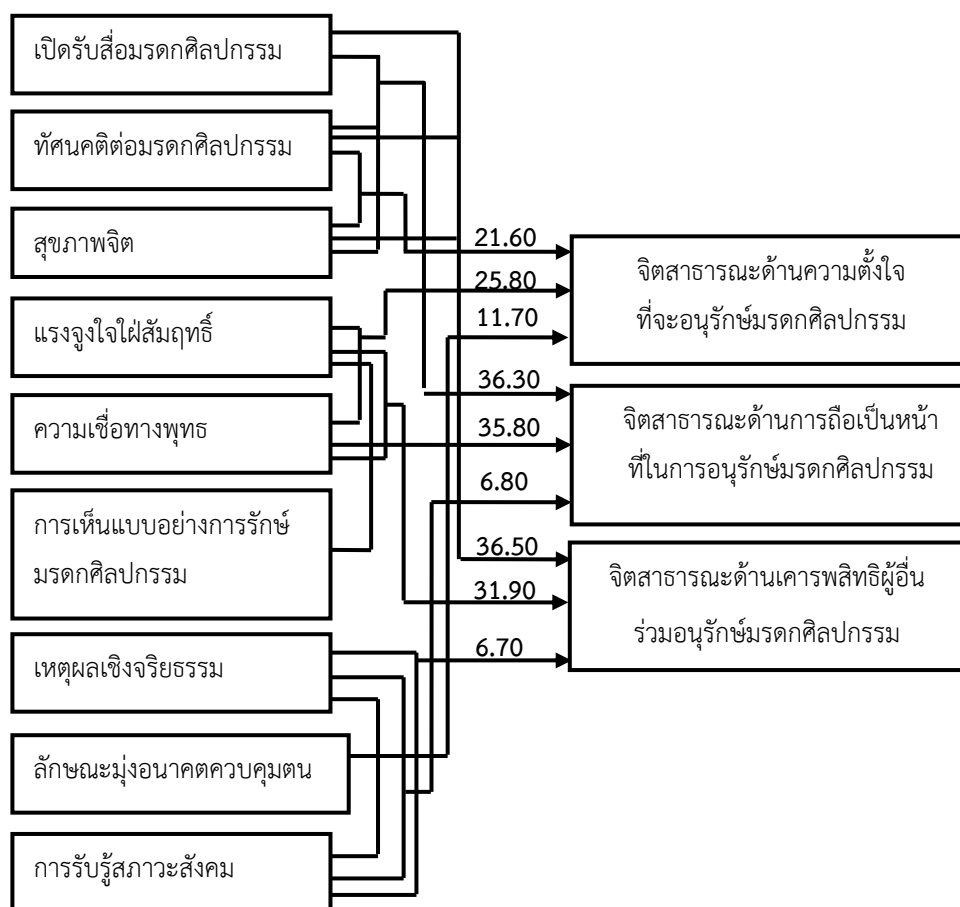
ทำนายชุดที่ 2 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ความเชื่อทางพุทธ มี
น้ำหนักทำนาย (β) .52, -.26 ตามลำดับ ค่าร้อยละการ
ทำนายเป็น 25.8 ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนการรับรู้สภาวะสังคม
(ประสบการณ์) มีน้ำหนักทำนาย (β) .26, -.21, .11
ตามลำดับ ค่าร้อยละการทำนายเป็น 11.7

ประการที่ 2 จิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่
ในการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมพบว่า มีตัวทำนายชุดที่ 1 คือ
ทัศนคติต่อมรดกศิลปกรรม การเปิดรับสื่อมรดกศิลปกรรม
สุขภาพจิต มีน้ำหนักทำนาย (β) .48, .23 -.09 ตามลำดับ
ค่าร้อยละการทำนายเป็น 36.3 ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์การเห็นแบบอย่างการรักษามรดก
ศิลปกรรม ความเชื่อทางพุทธ มีน้ำหนักทำนาย (β) .55,
.16, -.10 ตามลำดับ ค่าร้อยละการทำนายเป็น 35.8
ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรมการรับรู้สภาวะ
สังคม มีน้ำหนักทำนาย (β) .26, .01 ตามลำดับ ค่าร้อยละ
การทำนายเป็น 6.8

ประการที่ 3 จิตสาธารณะด้านเคารพสิทธิผู้อื่น
ร่วมอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมพบว่า มีตัวทำนายชุดที่ 1 คือ
ทัศนคติต่อมรดกศิลปกรรม การเปิดรับสื่อมรดกศิลปกรรม

สุขภาพจิต มีน้ำหนักทำนาย (β) .47, .25 -.17 ตามลำดับ
ค่าร้อยละการทำนายเป็น 36.5 ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ความเชื่อทางพุทธ มีน้ำหนักทำนาย (β)
.58, -.13 ตามลำดับ ค่าร้อยละการทำนายเป็น 31.9 ตัว
ทำนายชุดที่ 3 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรมการรับรู้สภาวะ
สังคม มีน้ำหนักทำนาย (β) .25, .09 ตามลำดับ ค่าร้อยละ
การทำนายเป็น 6.7

ประการที่ 4 การศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจิต
สาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม พบว่า แรงจูงใจใฝ่
สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลเส้นทางต่อจิตสาธารณะด้านความตั้งใจที่
จะอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม ด้านการถือเป็นหน้าที่ในการ
อนุรักษ์มรดกศิลปกรรม และด้านเคารพสิทธิผู้อื่นในการร่วม
อนุรักษ์มรดกศิลปกรรมอีกทั้งพบผลดีของการฝึกอบรมตาม
กิจกรรมการพัฒนาเสริมสร้างจิตพฤติกรรม 3 กิจกรรม
ได้แก่ (1) พัฒนาทัศนคติต่อมรดกทางศิลปกรรม (2)
พัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (3) พัฒนาความเชื่ออำนาจในตน
ซึ่งผลปรากฏอย่างเด่นชัดในกลุ่มทดลอง 80 % สรุปได้ดัง
ภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 การทำนายจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมของนักศึกษา

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยเชิงทดลองพบว่า การฝึกอบรม พัฒนาทัศนคติต่อมรดกทางศิลปกรรม ร่วมกับสถานการณ์ การเปิดรับสื่อมรดกศิลปกรรม และลักษณะทางจิต คือ การมีสุขภาพจิตที่ดี เป็นตัวทำนายสูงสุดของ จิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม ผลดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ Fishbein และ Ajzen (1991) ทั้งนี้ การศึกษาของนักวิจัยในอดีต พบว่า การฝึกอบรมเสริมสร้างจิตลักษณะช่วยพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ (บุญรับ ศักดิ์มณี, 2532) อีกทั้งยังพบอีกว่า พื้นฐานทางจิตเดิม และลักษณะตามสถานการณ์เสริมสร้างความพร้อมที่จะปฏิบัติตามในชีวิตประจำวัน (วีรชัย คำธร, 2552) เป็นต้น ดังนั้นแนวทางการพัฒนาเยาวชนให้มีส่วนร่วมอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม ควรเริ่มต้นโดยการส่งเสริมทัศนคติ

ที่ดีต่อมรดกศิลปกรรม ด้วยการฝึกอบรม การสร้างนวัตกรรมสื่อสิ่งพิมพ์ และหรือ “การสร้างตัวแบบที่ดี” เพื่อการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม เป็นต้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลของการวิจัย พบว่า กิจกรรมการพัฒนาจิตพฤติกรรม ใน 3 กิจกรรม คือ (1) ทักษะติดต่อมรดกทางศิลปกรรม (2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (3) ความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งปรากฏผลอย่างเด่นชัดในกลุ่มทดลอง 80 % ดังนั้นจึงมีประเด็นเสนอแนะเพื่อการพัฒนาจิตพฤติกรรมของนักศึกษาเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม ดังนี้

ประการที่ 1 การสร้างสถานการณ์ เช่น การสร้างสื่อนวัตกรรมสำหรับการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม ตลอดจน

ฝึกอบรมพัฒนาทัศนคติต่อมรดกศิลปกรรม เป็นการเสริมสร้างจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมแก่นักศึกษา

ประการที่ 2 การพัฒนาพื้นฐานทางจิต โดยกำหนดกิจกรรมพัฒนาจิต เช่น การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แก่นักศึกษา ควบคู่กับกิจกรรมการพัฒนา ทัศนคติต่อมรดกศิลปกรรม และความเชื่ออำนาจในตน เป็นต้น

ประการที่ 3 การสร้างนวัตกรรมสื่อ เนื้อหาพัฒนาจิตพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น นวัตกรรมสื่อการอนุรักษ์มรดกทางศิลปกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมแก่นักศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้สึคว่า มรดกทางศิลปกรรม คือ มรดกทางวัฒนธรรมที่ทุกคนต้องช่วยกันรักษาสืบทอดเพื่ออนุชน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การกำหนดนโยบายการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมของชาตินั้น ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการ

จัดการเรียนการสอน หรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม ควรมุ่งเน้นการพัฒนา 3 ประเด็นหลัก คือ

ประการที่ 1 ควรมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียน โดยการสร้างสถานการณ์ที่เหมาะสม เช่น ตัวแบบการอนุรักษ์มรดกของชาติ เป็นต้น

ประการที่ 2 ควรมุ่งเน้นการสร้าง นวัตกรรม สื่อสิ่งพิมพ์ ที่เหมาะสม เช่น สื่อสำหรับส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชาติ สิ่งพิมพ์ที่เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อมรดกศิลปกรรม เป็นต้น

ประการที่ 3 ควรพัฒนาจิตพฤติกรรม เช่น การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การพัฒนาทัศนคติต่อมรดกศิลปกรรม จาก “การสร้างตัวแบบที่ดี” ด้านการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม ซึ่งเป็นการสร้างลักษณะจิตตามสถานการณ์ที่เสริมสร้างจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ สุวรรณโชติ. (2548). ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการ ของ บ้าน สถานศึกษาและจิตลักษณะ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นกัลยาณมิตรของนักศึกษาปริญญาตรี. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กรมศิลปากร. (2533). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการอนุรักษ์อนุสรณ์สถานและแหล่งโบราณคดี. กองโบราณคดี กรมศิลปากร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัททริภูมพัฒน์.
- โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ. (2545). ผลของการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมจริยธรรมของครู. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- จิรวัดนา มั่นยืน และรุ่งทิพย์ สมานรักษ์. (2546). ปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการหลบหนีการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษา. ทูลอดหนุนการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2539). การใช้ผลผลิตจากการวิจัยทางจิตพฤติกรรมเพื่อพัฒนาคนไทย.วารสารของสมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง. (2552). การฝึกอบรมจิตลักษณะและทักษะแบบบูรณาการที่มีผลต่อพฤติกรรมพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. รายงานการวิจัย ทูลอดหนุนการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ธนรัตน์ เก่งสกุล. (2548). อิทธิพลของการเขียนชั่งใจตนเอง และการได้รับสารชั่งใจที่มีต่อ ความตั้งใจใฝ่รู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ภาคนิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญรับ ศักดิ์มณี. (2532). การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ. ปริญญานิพนธ์ดุซงู้บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- พระมหาไชยา กาละปักษ์. (2550). ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการของบ้าน สถานศึกษา สื่อ และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนอาชีวศึกษา. ภาคนิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เรวดี สุกุลพาณิชย์. (2548). คู่มือพระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535 พร้อมด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการกรม.
- วรวรรณ อัสกุล และคณะ. (2546). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทันตสุขภาพแก่บุตรก่อนวัยเรียน. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ทนอดหนุนการวิจัย ประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- วรรณิ วรรณชาติ. (2541). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอดส์ของนักศึกษาชายในมหาวิทยาลัย. ภาคนิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วีรชัย คำธ. (2552). อิทธิพลของการฝึกสมาธิและการได้รับสารชั่งงูที่มีต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียนอาชีวศึกษา. โครงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพหุดัชนีทางจิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยงานวิจัยสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ ; สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- _____. (2554). ปัจจัยเชิงบูรณาการตามประสบการณ์และลักษณะทางจิตที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- _____. (2556). อิทธิพลของโครงการพัฒนาเสริมสร้างจิตพฤติกรรมที่มีต่อจิตสาธารณะการอนุรักษ์มรดกศิลปกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในเขตกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สุรัตน์ วรารัตน์. (2539). สารความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- สุภาสิณี นุ่มเนียม. (2546). ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบหน้าที่ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. ภาคนิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- AJzen.I.,&Fishbein, (1991). Attutue towards objects as predictors of single and Multiple Behavioral Criteria. Psychological Review, 59-74.
- Magnusson, D.&Endler, N.S. (1977). Personality at the crossroads: Current issues in interactionism psychology. New Jersey: LEA Publishers: 18-21
- Richard, E.; Petty, D.T.; Wegener, L.R., Fabrigar. (1977). Attitudes and Attitude Change.